

**UCHWAŁA NR 75/X/2019
RADY POWIATU KŁOBUCKIEGO**

z dnia 30 grudnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia "Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2024".

Na podstawie art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r., poz.511 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.)

uchwała się co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji "Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2024".

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kłobuckiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Zbigniew Piłśniak

Załącznik do Uchwały Nr 75/X/2019 r.
Rady Powiatu Kłobuckiego
z dnia 30 grudnia 2019 r.

**Powiatowy Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2020-2024.**

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Charakterystyka zjawiska przemocy.....	4
2. Przemoc w rodzinie w dokumentach prawnych.....	7
3. Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	9
4. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie.....	12
5. Cele programu.....	25
5.1. Cel główny programu.....	25
5.2 Cele szczegółowe.....	25
6. Źródła finansowania	31
7. Adresaci i realizatorzy Programu	32
8. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	33
9. Monitoring.....	33
10. Zakończenie.....	33

WSTĘP

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem występującym od niepamiętnych czasów we wszystkich społeczeństwach bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Przemoc to problem powszechny, który dotyczyć może ludzi bez względu na wiek, status społeczny czy materialny, poziom wykształcenia czy też wykonywany zawód.

Dom rodzinny spostrzegany jest jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska. Jednakże dla wielu ludzi jest miejscem terroru i cierpienia, zagrożenia, poniżania, rozpacz i lęku. Niestety ma miejsce przemoc dorosłych wobec siebie i małoletnich dzieci, które nie czują się bezpiecznie w domu rodzinnym.

Przemoc powoduje u ofiar niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym.

Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Dbanie o odpowiednie relacje wewnątrz rodziny, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa jest także zadaniem państwa, dlatego też niezbędne jest objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy, a także podjęcie stanowczych działań wobec sprawców, by przemoc nie powtarzała się.

1. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy są tak jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny.

Ogólną definicję znajdujemy u Ireny Pospieszyl (1994), która definiuje przemoc jako "wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji".

Również wyjaśnienie teoretyczne zjawiska przemocy znajdziemy w słowniku języka polskiego. Tam definiowana jest jako: fizyczna przewaga wykorzystana do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, narzucona bezprawnie władza, panowanie.¹

Natomiast Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ukazuje pojęcie przemocy w rodzinie, jako jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc zakłada następujące cechy:

- **Jest intencjonalna**- czyli jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie.
- **Siły są nierównomierne**- w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.
- **Narusza prawa i dobra osobiste** - sprawca wykorzystuje przewagę sił ogranicza podstawowe potrzeby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania (fizjologiczne,

¹ Słownik Języka Polskiego, PWN, Warszawa 1993r.

bezpieczeństwa) oraz narusza podstawowe prawa ofiary (np. Prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).

- **Powoduje cierpienie i ból**- sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.
- Każdy rodzaj przemocy może przybrać formę "aktywną" lub "pasywną". Aktywna przemoc obejmuje akty nadużyć fizycznych, psychologicznych lub seksualnych, w których złość jest bezpośrednio kierowana na ofiarę. Pasywna wyraża się zaniedbaniem. W tej sytuacji złość okazywana jest poprzez brak zainteresowania ofiarą i unikanie wszelkich interakcji, które mogłyby doprowadzić do ujawnienia uczuć.

Wyróżnić możemy następujące formy przemocy ze względu na obszar funkcjonowania człowieka:

- **przemoc fizyczna**- wszelkiego rodzaju działania bezpośrednio z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni.
- **przemoc psychiczna**- izolacja, ograniczanie snu i pożywienia, narzucanie własnych sądów, wyzywanie, upokarzanie, zastraszanie, zmuszanie do przyglądania się szokującym scenom, brutalnie niszczenie elementarnego poczucia bezpieczeństwa. W obrębie przemocy w więzach rodzinnych odnajdujemy wszystkie składowe tzw. "pranie mózgu", zjawiska bardzo często opisywanego w literaturze przedmiotu;
- **przemoc seksualna**- wmuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, np. nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia, a także krytykownie zachowań seksualnych.
- **przemoc ekonomiczna**- prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie,

zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka.

- **zaniedbanie**- ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie nie jest czynem jednorazowym, często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię i zwykle powtarza się według określonych, nietrudnych do zaobserwowania prawidłowości. W Przewodniku do procedur interwencji wobec przemocy w rodzinie Hanny Sasal (2006r) znajdziemy następujący opis dynamiki zjawiska przemocy. W cyklu przemocy występują 3 niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

- **Faza narastania napięcia**- początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.
- **Faza ostrej przemocy**- następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej następuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc czy złożyć skargę.
- **Faza miodowego miesiąca**- to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Jednak nie jest w stanie długo pełnić takiej roli, po pewnym czasie z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i zjawisko przemocy zaczyna się powtarzać.

2. PRZEMOC W RODZINIE W DOKUMENTACH PRAWNYCH.

Zjawisko przemocy w rodzinie ujmowane w kontekście łamania praw człowieka, jako ważnego problemu społecznego, znalazło odzwierciedlenie w wielu dokumentach międzynarodowych, zalecających podejmowanie wszelkich niezbędnych działań w celu eliminacji przemocy i ochrony ofiar. Należą do nich m.in:

1. Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z 1993 roku,
2. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2000 roku,
3. Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie obecnej sytuacji oraz przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet (2004/20020(INI)),
4. Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przemocy domowej wobec kobiet (2006/C 110/15).

Ochrona Ofiar Przemocy w Rodzinie jest gwarantowana w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawowym aktem prawnym określającym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, postępowania wobec osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa nadaje zadania organom rządowym i samorządowym w tym zakresie. Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt. 1 do zadań własnych powiatu należy między innymi opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ponadto do zjawiska przemocy w rodzinie odnoszą się inne akty prawne i dokumenty programowe:

1. Ustawa z dnia 15 lutego 1964r Kodeks rodzinny i opiekuńczy.
2. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r Kodeks postępowania Karnego .
3. Ustawa z dnia 09 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno- edukacyjne.
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r w sprawie procedury "Niebieskiej Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
8. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Śląskim.

Zgodnie z art. 6 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. Tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
2. Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

3. INSTYTUCJE DZIAŁAJĄCE W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Kłobuckim to:

1. **Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej** – są podstawową jednostką realizującą zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W Powiecie Kłobuckim funkcjonuje 9 ośrodków pomocy społecznej. Ośrodki zapewniają obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego. Pracownicy socjalni, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wszczynają Procedurę Niebieskiej Karty. Ponadto w ramach ustawy o pomocy społecznej udzielają wsparcia finansowego i rzeczowego osobom pokrzywdzonym przestępstwem.

- Przy ośrodkach pomocy społecznej funkcjonują powołane przez burmistrzów lub wójtów zespoły interdyscyplinarne zajmujące się diagnozowaniem problemu przemocy, następnie podejmowaniem działań zapobiegawczych bądź interwencji w środowisku. Przy współudziale zespołów i grup roboczych opracowywane są indywidualne plany pomocy dla osób doznających przemocy oraz inicjowane działania w stosunku do sprawców. Ponadto monitorowana jest sytuacja rodzin dotkniętych tym zjawiskiem.

Zgodnie z procedurami dotyczącymi Niebieskiej Karty w spotkaniach zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych uczestniczą policjanci – głównie dzielnicowi,

przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej, organizacji pozarządowych oraz w zależności od rodzaju przypadku przedstawiciele ochrony zdrowia i oświaty.

2. **Komenda Powiatowa Policji i Komisariaty Policji** , gdzie składane są doniesienia o popełnieniu przestępstwa stosowania przemocy w rodzinie, podejmowane interwencje i wszczynane postępowania procedury niebieskiej karty. Funkcjonariusze policji są członkami zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.

3. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłobucku** realizując zadania powiatu współpracuje z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz punktami realizującymi zadania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Punkt Interwencji Kryzysowej oraz Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przemocy), udziela informacji o możliwości uzyskania wsparcia. Przekazuje informacje w zakresie realizacji zadań z przeciwdziałania przemocy w rodzinie do instytucji nadrzędnych.

4. **Filia Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przemocy** swą działalnością obejmuje osoby pokrzywdzone przemocą w tym osoby, wobec których stosowana była przemoc. Osoby te mogą liczyć na różnorodne formy bezpłatnej pomocy tj: pomoc prawną, wsparcie psychologiczne, poradnictwo medyczne, pomoc w pokryciu kosztów świadczeń zdrowotnych, dofinansowanie niektórych kosztów jakie dotknęły osobę pokrzywdzoną np. finansowanie dopłat do zobowiązań czynszowych, innych opłat oraz bony żywnościowe. Ośrodek działa pod auspicjami Ministerstwa Sprawiedliwości w ramach środków z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym Przemocy oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Prowadzony jest przez Częstochowskie Stowarzyszenie ETOH i działa na podstawie zawartego w dn. 19.11.2014r porozumienia o współpracy pomiędzy Częstochowskim Stowarzyszeniem ETOH, a Powiatem Kłobuckim. Ośrodek po dwuletniej przerwie, wznowił swoją działalność w dniu 01 lutego 2019r. i na podstawie umowy użyczenia Nr 3/GN/2019 korzysta nieodpłatnie z dwóch pomieszczeń do prowadzenia działalności oraz terapii w budynku Starostwa Powiatowego w Kłobucku.

5. Punkt Interwencji Kryzysowej w Kłobucku przy Terenowym Komitecie Ochrony Praw Dziecka w Kłobucku świadczy wsparcie osobom dotkniętym przemocą w zakresie: sporządzania wszelkich pism urzędowych, poradnictwa prawnego, psychologicznego i pedagogicznego, organizacji życia rodzinnego oraz mediacji rodzinnych. Punkt prowadzony jest przez Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Kłobucku na zlecenie Powiatu Kłobuckiego, w ramach Programu Współpracy Powiatu Kłobuckiego z Organizacjami Pozarządowymi. Punkt prowadzi swą działalność od 15 lat, nieprzerwanie od 2004r. Działalność Punktu Interwencji Kryzysowej jest dofinansowana przez Powiat Kłobucki. W latach 2015-2018 roczny budżet punktu to kwota 13.000 złotych. Warto podkreślić, iż pracownik Punktu jest członkiem zespołu interdyscyplinarnego. Ponadto ściśle współpracuje z Powiatową Komendą Policji, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kłobucku, a także Ośrodkiem Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem.

6. Ponadto w zależności od specyfiki przypadku np. wieku osoby poszkodowanej przemocą lub przyczyny przemocy, instytucjami działającymi w obszarze przemocy w rodzinie są:

- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Placówki oświatowe- przedszkola i szkoły,
- Poradnie Zdrowia z Powiatu Kłobuckiego.
- Poradnia uzależnień w Kłobucku,
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Kłobuckie Centrum Usług Społecznych,
- Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich "ATOL".

4. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE.

Dane statystyczne dotyczące problemu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Kłobuckiego.

Zjawisko przemocy jest problemem złożonym do diagnozy, gdyż rodziny niechętnie zgłaszają problem przemocy. Dane do poniższej diagnozy zebrano z Zespołów Interdyscyplinarnych przy Gminnych Ośrodkach Pomocy Społecznej z terenu powiatu, Komisariatu Policji, Punktu Interwencji Kryzysowej, Sądu Rejonowego i Okręgowego w Częstochowie, a także Prokuratury Rejonowej w Częstochowie. Poniżej przedstawiono dane dotyczące problematyki przemocy w latach 2015- I kwartał 2019 roku.

Niebieska Karta to nazwa procedury, czyli ogółu czynności podejmowanych i prowadzonych przez zespół osób będących przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, oświaty i przedstawicielami instytucji pozarządowych. Celem procedury jest zatrzymanie przemocy, zapobieganie eskalacji aktów przemocy i poprawa relacji w rodzinie.

Karta A- to formularz służący do zgłoszenia podejrzenia występowania przemocy zawierający dane osób mających związek ze sprawą, podstawowe informacje o aktach przemocy, dotychczasowe działania związane z problemem przemocy.

Karta B - to formularz zawierający informację prawne i praktyczne dla osoby wobec której istnieje przypuszczenie, iż doświadcza przemocy, przydatne do podjęcia decyzji o ewentualnych dalszych działaniach, a także adresy miejsc pomocy, zarówno lokalnych jak i ogólnopolskich.

Karta C- zawiera diagnozę sytuacji i plan pomocy rodzinie, wypełniana jest na posiedzeniu zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności osoby, wobec której istnieje przypuszczenie, iż doświadcza przemocy.

Karta D- zbiera informację o osobie, wobec której istnieje przypuszczenie, iż stosuje przemoc w rodzinie.

Tabela Nr 1. Dane statystyczne Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej w sprawie**Niebieskich Kart:**

Niebieskie Karty	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	I kwartał 2019r.
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty A - ogółem:	231	193	193	186	11
1) w tym przez przedstawicieli:					
- jednostek pomocy społecznej.	18	13	16	16	1
- Policji.	211	180	176	162	10
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	1	0	0	0	0
- Oświaty.	1	0	0	7	0
- Ochrony zdrowia.	0	0	1	1	0
2) wobec:					
Kobiet:	167	169	157	150	5
Mężczyzn:	47	48	46	40	5
Dzieci:	8	46	29	25	2
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C przez ZI/GR*	198	179	169	160	3
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D przez ZI/GR	98	132	93	112	1

Liczba zakończonych przez ZI/GR procedur Niebieskich Kart na skutek ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy.	152	163	101	126	2
Liczba zakończonych przez ZI/GR procedur Niebieskich Kart ze względu na brak zasadności podjęcia działań.	76	96	54	46	1
Liczba ponowie wszczętych Niebieskich Kart.	16	13	13	29	0

*ZI- Zespół Interdyscyplinary, GR- Grupy Robocze.

Z przedstawionej analizy danych wynika, iż w latach 2015-2018 najwięcej procedur Niebieskich Kart wszczęto w 2015 roku. Instytucją, które wszczyniała sprawę najczęściej była Policja, a także jednostki pomocy społecznej. Jak ustalono w trakcie realizacji procedury najczęściej przemoc stosowana była wobec kobiet.

Ponadto z przedstawionej analizy wynika, że w latach 2015-2018 skala zagrożenia przemocą w rodzinie na terenie powiatu Kłobuckiego ulega spadkowi. Jak można zaobserwować, na terenie dziewięciu gmin w 2015 roku wszczęto 231 procedur "Niebieskich Kart", natomiast w 2018 r było ich już tylko 186. W związku z powyższym liczba wszczętych procedur na przełomie lat 2015-2018 zmniejszyła się o 45 spraw. W większości z nich Zespół Interdyscyplinary sporządził diagnozę i opracował plan pomocy. Najwięcej procedur Niebieskich Kart zostało zakończonych w 2016 roku. Przyczyną zamknięcia sprawy było ustanie przemocy w rodzinie i zrealizowanie indywidualnego planu pomocy, bądź w około 30% procedur sprawa była zakończona, ze względu na brak zasadności podjęcia działań. Na przełomie lat 2015-2018 niewielki

odsetek stanowiła liczba spraw ponownie wszczętych procedur Niebieskich Kart. Najwięcej było ich w 2018 roku, stanowiły tylko 15% wszystkich Niebieskich Kart.

Kolejną instytucją zajmującą się zjawiskiem przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu kłobuckiego jest Punkt Interwencji Kryzysowej w Kłobucku przy Terenowym Komitecie Ochrony Praw Dziecka w Kłobucku. Niżej zostały zaprezentowane dane liczbowe określające ilość osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz liczbę osób objętych pomocą w formie poradnictwa w powyższej instytucji.

Tabela Nr 2 Dane statystyczne z Punktu Interwencji Kryzysowej w latach 2015-2018.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2015r.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Podmiot odpowiedzialny- Powiat	
	Ogółem:	399
	Kobiety:	293
	Mężczyźni:	20
	Dzieci:	86

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2016r.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Podmiot odpowiedzialny- Powiat	
	Ogółem:	320
	Kobiety:	84
	Mężczyźni:	36
	Dzieci:	200

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2017r.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Podmiot odpowiedzialny- Powiat	
	Ogółem:	350
	Kobiety:	100
	Mężczyźni:	48
	Dzieci:	202

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2018r.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Podmiot odpowiedzialny- Powiat	
	Ogółem:	56
	Kobiety:	46
	Mężczyźni:	10
	Dzieci:	0

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w 2015roku.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	Podmiot odpowiedzialny- Powiat		
	Ogółem:	369	
	w tym:	medycznego	0
		psychologicznego	30
		prawnego	369
		socjalnego	369
		zawodowego i rodzinnego	0

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w 2016 roku.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	Podmiot odpowiedzialny- Powiat		
	Ogółem:	320	
	w tym:	medycznego	0
		psychologicznego	70
		prawnego	120
		socjalnego	120
	zawodowego i rodzinnego	10	

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w 2017 roku.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	Podmiot odpowiedzialny- Powiat	
	Ogółem:	350
	w tym:	medycznego
psychologicznego		80

		prawnego	100
		socjalnego	70
		zawodowego i rodzinnego	100

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w 2018 roku.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	Podmiot odpowiedzialny- Powiat		
	Ogółem:		56
	w tym:	medycznego	0
		psychologicznego	6
		prawnego	56
		socjalnego	56
zawodowego i rodzinnego		56	

Według danych Punktu Interwencji Kryzysowej w Kłobucku w latach 2015-2018 liczba osób dotkniętych przemocą, którą objęto wsparciem wyniosła 1.125 osób. Największy odsetek osób pokrzywdzonych przemocą odnotowano w 2015 roku-

399 osób. W latach 2015-2018r wśród ofiar najliczniejszą grupę stanowiły kobiety (523) i dzieci (488).

Z przedstawionych poniżej danych wynika, że liczba osób pokrzywdzonych przemocą korzystających z wsparcia w Punkcie Interwencji Kryzysowej na terenie powiatu kłobuckiego maleje, gdyż w 2015r wyniosła 399 osoby, a w 2018r - 56 osób. W latach 2015-2018 osoby pokrzywdzone najczęściej objęto pomocą w formie poradnictwa prawnego, socjalnego oraz zawodowo-rodzinnego.

Dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie z obszaru działania Prokuratury Rejonowej i Sądu Rejonowego w Częstochowie.

Akty przemocy w rodzinie typu gwałt, wykorzystanie seksualne małoletniego i znęcanie się są przestępstwem i są zgłaszane do prokuratury, trafiają w postaci aktu oskarżenia do sądu. Poniżej przedstawiono ilość spraw wpływających do prokuratury, w tym sprawy umorzone lub kończące się wydaniem aktu oskarżenia. Spraw kończących się skazaniem albo uniewinieniem. Bez wyszczególnienia spraw dotyczących mieszkańców powiatu kłobuckiego.

Tabela Nr 1. Dane statystyczne Prokuratury Rejonowej w Częstochowie:

Postępowanie w zakresie przemocy w rodzinie	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Wpływ spraw:	250	196	218	146	0
Sprawy zakończone:	262	196	218	131	0
Akty oskarżenia:	75	49	74	32	0
Umorzenia:	55	41	50	31	0
Odmowy wszczęcia postępowania:	81	67	73	57	0
Inne zakończenia:	23	10	2	5	0

Osoby podejrzane:	134	103	114	52	0
Środki orzeczone wobec sprawców:	16	8	16	8	0
-środki zapobiegawcze w postaci: 1) nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art.275 § 1 kpk), 2)dozoru policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art.275 § 3kpk), 3)dozoru policji z jednoczesnym zobowiązaniem do powstrzymania się od kontaktu z pokrzywdzonym (art.275 § 2 kpk).	1- nakaz opuszczenia lokalu 15-dozorów policji pod warunkiem opuszczenia lokalu.	1-nakaz opuszczenia lokalu. 9-dozorów policji pod warunkiem opuszczenia lokalu.	4-nakazy opuszczenia lokalu 16-dozorów policji pod warunkiem opuszczenia lokalu.	5-nakazów opuszczenia lokalu 1-dozór policji pod warunkiem opuszczenia lokalu. 2 -dozór policji z zakazem kontaktu z osobą pokrzywdzoną.	0
Środki karne: sąd może orzec obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz kontaktowania się z określonymi osobami, zakaz zbliżania się do określonych osób lub nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w razie skazania	0	0	0	0	0

za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym przemocy przeciwko osobie najbliższej (art.41a § 1 kk).					
Środki probacyjne (orzekane przez sądy przy warunkowym zawieszeniu kary):powstrzymanie się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art.72 § 1 pkt 7 kk), powstrzymanie się od kontaktowania się pokrzywdzonymi lub innymi osobami w określony sposób lub powstrzymanie się od zbliżania do pokrzywdzonego lub innych osób (art.72 § 1 pkt 7 a kk), opuszczenie lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art.72 § 1 pkt 7 b kk), uczestnictwo w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych (art.72 § 1 pkt 6a kk).	0	0	0	0	0

Z przedstawionych w tabeli nr 1 danych wynika, że w Prokuraturze Rejonowej w Częstochowie w 2015 roku wszczęto 250 spraw zakresu przemocy w rodzinie, z czego 75 spraw zakończyło się aktem oskarżenia. Natomiast w 2018r wszczęto 146 spraw z zakresu przemocy w rodzinie, z tego tylko 32 sprawy zakończyły się aktem oskarżenia. We wskazanym okresie można zaobserwować wyraźny spadek liczby wydanych aktów oskarżenia. Ponadto Prokuratura Rejonowa w Częstochowie zgodnie z art. 275 § 1 kpk w roku ubiegłym wydała pięć nakazów opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. W jednym przypadku zastosowała środek zapobiegawczy w postaci dozoru policji pod warunkiem opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z pokrzywdzonym, natomiast w dwóch pozostałych sprawach zastosowano dozór policji z jednoczesnym zobowiązaniem do powstrzymania się od kontaktu z osobą pokrzywdzoną.

Tabela Nr 2. Dane statystyczne Sądu Rejonowego w Częstochowie:

Postępowanie w zakresie przemocy-wg art. Kodeksu Karnego.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Art. 197 (zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej)	6	3	7	12	3
skazania	4	1	4	9	2
uniewinnienia	1	1	-	-	-

przekazano do innego urzędu	-	-	-	-	-
Art.200 (seksualne wykorzystanie małoletniego)	5	5	7	10	-
skazania	3	5	6	7	-
Uniewinnienia	2	-	-	-	1
przekazano do innego urzędu	-	-	-	-	-
Art.207 – (znęcanie się)	181	157	147	151	60
Skazania	138	109	135	116	33
uniewinnienia	4	-	6	5	3
Przekazano do innego urzędu	-	-	-	-	-
Przesłuchania małoletnich świadków	43	68	86	118	49

Z przedstawionych powyżej danych statystycznych Sądu Rejonowego w Częstochowie wynika, że w latach 2015-2018 wzrasta liczba osób skazanych zarówno za zgwałcenie i wymuszanie czynności seksualnej (art. 197 Kodeksu Karnego), jak i seksualne wykorzystywanie małoletniego (art. 200 Kodeksu Karnego). W większości postępowań Sąd wydał wyrok skazujący. Porównując lata 2015 i 2018 liczba osób skazanych za zgwałcenie i wymuszanie czynności seksualnej wzrasta o 15%

, natomiast za seksualne wykorzystywanie małoletniego o 10%. Dane dotyczące przestępstwa znęcania się z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego potwierdzają, że liczba w/w postępowań karnych w latach 2015-2018 spadła. W 2015 r. wszczęto 181 postępowań karnych, natomiast w 2018r. procedowano tylko 151 spraw. W większości spraw Sąd Rejonowy w Częstochowie wydał wyrok skazujący. Największą liczbę wyroków skazujących odnotowano w 2017r. (w 90% postępowań karnych). W latach 2015-2018 w sprawach o znęcanie się z roku na rok wzrasta liczba przesłuchań małoletnich świadków. W 2015 wskazana liczba w sprawach o znęcanie wyniosła 23% podczas, gdy w 2018r. wyniosła aż 78%.

5. CELE PROGRAMU:

5.1. CEL GŁÓWNY:

Celem strategicznym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym przede wszystkim wsparcie osób dotkniętych przemocą w rodzinie w powiecie kłobuckim.

5.2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

Do osiągnięcia celu strategicznego zaplanowano cele szczegółowe, które osiągnąć będą poprzez wykonanie poszczególnych zadań.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez wsparcie i terapię. Kontynuowanie prowadzonych działań takich jak :
 - a) finansowanie Punktu Interwencji Kryzysowej w Kłobucku,
 - b) współpracę oraz zapewnienie lokalu dla Filii Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem.

2. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec sprawców przemocy poprzez realizację programu korekcyjno-edukacyjnego oraz psychologiczno-terapeutycznego dla sprawców przemocy .
3. Zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.
4. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

HARMONOGRAM ZADAŃ:

Cel szczegółowy nr1:

Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez wsparcie i terapię. Kontynuowanie prowadzonych działań takich jak :

- a) finansowanie i rozwijanie działalności Punktu Interwencji Kryzysowej w Kłobucku,
- b) współpracę oraz zapewnienie lokalu dla Filii Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem.

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący i instytucje współpracujące.
1.	1.Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię (poradnictwo prawne, rodzinne, socjalne itp.) oraz działania interwencyjne.	2020-2024 r.	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR, - Ośrodek Pokrzywdzonych Przepęstwem, - Punkt Interwencji Kryzysowej, - Pedagogzy szkół na terenie powiatu, - PPPP,

			<ul style="list-style-type: none"> - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, - Policja, - Służba zdrowia.
2	1. Objęcie specjalistycznym wsparciem dzieci z rodzin dotkniętych przemocą domową.	2020-2024r.	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR, - Punkt Interwencji Kryzysowej, - Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem, - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, - Centrum Usług Społecznych w Kłobucku, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - Pedagogzy szkół na terenie powiatu, - Placówki opiekuńczo – wychowawcze - Rodzinna piecza zastępcza.
3	W miarę możliwości rozwijanie instytucjonalnych form pomocy osobom poszkodowanym przemocą zapewniających schronienie i bezpieczeństwo ofiar przemocy w rodzinie. Kontynuowanie działań powiatu tj: współpraca z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka oraz Filią Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem.	Od 2020r.	<ul style="list-style-type: none"> - Powiat Kłobucki, - Gminy z terenu powiatu, - Organizacje pozarządowe.

4	Dążenie do utworzenia ośrodka wsparcia dla osób uwięzanych w przemoc w zależności od możliwości i potrzeb.	Od 2020r-2024r.	<ul style="list-style-type: none"> - Powiat- PCPR, - Organizacje pozarządowe, - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, - Służba zdrowia, - Policja.
5	Udostępnienie do publicznej wiadomości informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie.	2020r -2024r.	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR, - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, - Policja, - Organizacje pozarządowe.

Wskaźniki:

- Ilość osób objęta poradnictwem specjalistycznym,
- Ilość podjętych działań interwencyjnych,
- Ilość osób korzystających ze schronienia dla ofiar przemocy,
- Ilość utworzonych ośrodków zapewniających schronienie i bezpieczeństwo ofiar przemocy,
- Ilość utworzonych ośrodków wsparcia dla osób uwięzanych w przemoc,
- Ilość opracowanych i wydanych informatorów.

Cel szczegółowy nr 2:

Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec sprawców przemocy poprzez realizację programu korekcyjno-edukacyjnego i psychologiczno-terapeutycznego dla sprawców przemocy.

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący i instytucje współpracujące.
1	Realizacja programów tj:korekcyjno- edukacyjnego i psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc rodzinie.	2021-2024r.	- PCPR, - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, - Sąd Rejonowy, Kuratorzy.
2	Wsparcie dla uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznego po zakończeniu programu poprzez monitoring kart dotyczących funkcjonowania osób, które brały udział w programie.	Od 2021-2024r.	- PCPR, - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, - Sąd Rejonowy, Kuratorzy.

Wskaźniki:

- Ilość zrealizowanych programów edukacyjno-korekcyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla sprawców przemocy,
- Ilość osób uczestniczących w programach edukacyjno-korekcyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla sprawców przemocy,
- Ilość notatek monitorujących funkcjonowanie osób po zakończeniu udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla sprawców przemocy.

Cel szczegółowy nr 3:

Zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący i instytucje współpracujące.
1.	Diagnozowanie, monitorowanie rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu	2020-2024r.	- PCPR, - Ośrodki Pomocy Społecznej, - Komisariaty Policji.
1	Opracowanie Informatora dla osób doświadczonych przemocą, ulotek informacyjnych.	2020-2024r.	- PCPR, - Punkt Interwencji Kryzysowej w Kłobucku.
2	Konferencje, seminaria i spotkania o tematyce przemocy, których celem jest propagowanie pozytywnych postaw w kontaktach międzyludzkich.	2020-2024r.	- PCPR, - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Punkt interwencji kryzysowej. - Organizacje pozarządowe.

Wskaźniki:

- Ilość wydanych Informatorów dla osób doświadczonych przemocą,
- Ilość zorganizowanych spotkań, konferencji o tematyce przemocy w rodzinie,
- Ilość osób uczestniczących w powyższych spotkaniach i konferencjach,
- Ilość opracowanych ankiet i materiałów wykorzystanych do diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu.

Cel szczegółowy nr 4:

Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący i instytucje współpracujące.
1	Udział w szkoleniach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej.	2020-2024r.	<ul style="list-style-type: none">- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach,- Instytucje szkoleniowe.

6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie finansowany będzie z następujących źródeł:

1. Środki własne podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. Środki finansowe z budżetu Starostwa Powiatowego oraz Urzędu Gmin z terenu powiatu kłobuckiego, w tym przeznaczone na przeciwdziałanie alkoholizmowi, pochodzące z wpływów z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
3. Środki finansowe z budżetu województwa śląskiego,
4. Środki finansowe z budżetu Europejskiego Funduszu Społecznego.

7. ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU:

a) Adresaci programu:

Program skierowany jest do :

1. osób doznających przemocy,
2. sprawców przemocy w rodzinie ,
3. świadków przemocy w rodzinie,
4. przedstawicieli władz lokalnych, instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy rodzinom zagrożonych bądź dotkniętych przemocą w rodzinie.

b) Realizatorzy programu:

1. Starostwo Powiatowe w Kłobucku.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłobucku.
3. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu kłobuckiego.
4. Zespoły Interdyscyplinarne.
5. Punkt Interwencji Kryzysowej w Kłobucku.
6. Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem.
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
8. Powiatowa Komenda Policji w Kłobucku.
9. Poradnia ds. Uzależnień.
10. Placówki służby zdrowia.
11. Organizacje pozarządowe i kościelne działające na rzecz rodziny.

8. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU:

Zakłada się, że dzięki realizacji Programu na terenie powiatu kłobuckiego osiągnięte zostaną następujące efekty:

1. Zmiana postaw i świadomości społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie.
2. Odpowiednie przygotowanie osób pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i osobom zagrożonym przemocą w rodzinie.
4. Niwelowanie skutków przemocy w rodzinie.
5. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

9. MONITORING.

Składanie Radzie Powiatu Kłobuckiego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłobucku raportu z realizowanych działań, po zakończonym roku budżetowym. Program będzie ewaluowany przez cały okres jego realizacji i w miarę potrzeby będzie modyfikowany.

10. ZAKOŃCZENIE.

Dla prawidłowo funkcjonującego systemu wsparcia osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie niezbędne jest zapewnienie różnorodnych form pomocy oraz przewidywanie i uprzedzanie wystąpienia sytuacji kryzysowych.

Należy przede wszystkim podejmować działania, mające na celu kształcenie i wszechstronny rozwój jednostek, a w momencie wystąpienia kryzysu sprawować funkcje ratownicze i opiekuńcze. Ważne jest również, aby nawiązać sprawną współpracę ze wszystkimi jednostkami zaangażowanymi w działalność pomocową dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy.

Dla realizacji tych celów niezbędny jest rozwinięty i szybko reagujący system wsparcia środowiskowego i poradnictwa dla osób i rodzin, które znalazły się w sytuacji kryzysowej wraz z pomocą terapeutyczną i socjalną oraz powoływaniem zespołów interdyscyplinarnych.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Zbigniew Piłsiński
Zbigniew Piłsiński

